

AVOCATUL POPORULUI

Domeniul privind
prevenirea torturii

Aprob,

Avocatul Poporului

Renate Weber

Raport

privind vizita efectuată la Penitenciarul Găești

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare**
- 3. Recomandări**

București – 2021

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului îndeplinește atribuții specifice de Mecanism național de prevenire a torturii în locurile de detenție (MNP) în sensul Protocolului opțional, adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984, ratificat de România prin Legea nr. 109/2009.

Potrivit dispozițiilor prevăzute de art. 2 alin. (2), art. 16 alin. (1), art. 35 lit. (a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborate cu dispozițiile art. 4 alin. (1) și art. 19 din Protocolul opțional, citat anterior și dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, ghidați de pricipiul ”do no harm” (a nu face rău) și luând în considerare recomandările Subcomitetului Națiunilor Unite pentru Prevenirea Torturii (SPT) către statele părți și mecanisme naționale de prevenire referitoare la pandemia bolii coronavirus (COVID-19), potrivit cărora *”mecanismele naționale de prevenire ar trebui să își adapteze metodele de lucru pentru a face față situației cauzate de pandemie, pentru a proteja publicul; personalul și personalul care lucrează în unitățile de detenție, inclusiv personalul medical; deținuți; și ei înșiși..., fiind responsabilitatea subcomitetului și a mecanismelor naționale de prevenire să răspundă în mod imaginativ și creativ la noile provocări cu care se confruntă în exercitarea mandatelor lor legate de protocolul opțional”* (pag. 5 din Recomandări), **MNP a efectuat o vizită anunțată, prin metode alternative, la Penitenciarul Găești, în perioada 07 – 09 iunie 2021, având ca obiective:** consolidarea protecției persoanelor aflate în locuri de detenție împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, verificarea măsurilor luate pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei COVID-19, precum și verificarea oricăror alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire (MNP).

Echipa de vizită a fost pluridisciplinară, la efectuarea vizitei participând reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului de la Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP), respectiv doamna Izabela Cernavodeanu – jurist și doamna Alina-Angela Aron – psiholog, consilieri MNP, domnul Radu-Constantin Miclăuș – medic, colaborator extern, precum și domnul Cătălin Lucian Tudor – reprezentant al Organizației Neguvernamentale „Fundatia pentru Apărarea Cetățenilor” (FACIAS).

Vizita s-a desfășurat *online*, prin intermediul aplicației Skype, cu respectarea de către membrii echipei de vizită a măsurilor de protecție sanitară împotriva infectării cu virusul SARS-CoV2 pe toata durata vizitei (purtarea măștii de unică folosință și păstrarea distanței fizice), fiind prelucrate anterior vizitei, în cadrul unei instruirii, următoarele materiale: Evaluare de risc și Plan de prevenire și protecție COVID-19, Procedura SSM pentru eliminarea/diminuarea riscului de infectare cu noul coronavirus COVID-19, Legea nr. 319/2006 a securității și sănătății în muncă, Legea nr. 307/2006 privind apărarea împotriva incendiilor, Ordinul nr. 3577/2020 privind măsurile pentru prevenirea contaminării cu noul coronavirus SARS-CoV-2 și pentru asigurarea desfășurării activității la locul de muncă în condiții de securitate și sănătate în muncă, pe perioada stării de alertă, Instrucțiuni proprii de securitate și sănătate în muncă specifice activității desfășurate. De asemenea, tot anterior vizitei, au fost solicitate unității penitenciare unele informații, ce au putut fi analizate din timp de către membrii MNP, iar în ziua vizitei, la data stabilită pentru întreprinderea online, pe Skype (9 iunie a.c.), a fost realizat triajul epidemiologic, de către medicul echipei de vizitare, colaborator extern, prin verificarea simptomatologiei clinice preponderent respiratorie (tuse frecventă, strănut frecvent, stare generală modificată etc.) și măsurarea temperaturii corporale a membrilor echipei de vizitare (toate persoanele având o temperatură situată sub 37,3° C).

Constatările și recomandările din prezentul raport au avut la bază următoarele:

- interviurile realizate, prin videoconferință, în perioada menționată, cu:
  - Director Adjunct Siguranța Deținerii și Regim Penitenciar;
  - Medic șef unitate
  - Șef Serviciu Regim Penitenciar
  - Șef Serviciu Reintegrare Socială
  - psiholog unitate
  - persoane private de libertate;
- documente din perioada martie 2020 – mai 2021, transmise de reprezentanții Penitenciarului Găești, referitoare la aspecte precum:
  - grad de ocupare/aglomerare, situația persoanelor vulnerabile (persoane nou intrate, persoane izolate sau aflate în carantină, persoane vârstnice, persoane cu dizabilități etc.);
  - situațiile asigurării și acordării dreptului la asistența juridică, asistența medicală și asistența psihosocială, în perioada analizată, menționată mai sus;

- incidente deosebite în perioada pandemiei de COVID-19 cu privire la siguranța unității (îmbolnăviri, decese, sancțiuni cu izolarea etc.);

- măsuri dispuse la nivelul unității cu privire la perioada pandemiei de COVID-19 (instruire personal, măsuri pentru protecția personalului, informări personal și persoane custodiate, triaj, camere de izolare, circuite, măsuri pentru reducerea eventualei supraaglomerări, menținerea distanței fizice, măsuri cu privire la activitățile desfășurate în unitate, cât și în afara acesteia etc.);

- metode alternative pentru respectarea drepturilor persoanelor custodiate (ex.: activități de consiliere individuală: educativă, socială, psihologică; menținerea contactului cu familia și lumea exterioară) etc.

1¹. Cooperarea conducerii unității penitenciare cu membrii echipei MNP

Vizita a debutat cu discuții inițiale, realizate prin videoconferință, cu conducerea și reprezentanți ai unității penitenciare în cauză, respectiv: Director adjunct Penitenciar Găești, domnul Stelică PRIOTEASA, subcomisar de poliție penitenciară; Medic șef, domnul dr. Daniel NIȚĂ, comisar șef de poliție penitenciară; Șef Serviciu Reintegrare Socială, domnul Alexandru BIDILĂ, comisar de poliție penitenciară și doamna psiholog Ionela ISPAS, subinspector de poliție penitenciară; Șef Serviciu Regim Penitenciar, domnul Emil BĂNICĂ, subcomisar de poliție penitenciară. La data videoconferinței (9 iunie 2021) directorul penitenciarului și directorul adjunct Reintegrare Socială erau în concediu de odihnă.

Conducerea și reprezentanții unității penitenciare au acordat sprijin echipei de vizită pentru exercitarea atribuțiilor sale, punând la dispoziție documentele solicitate și oferind informații și lămuriri, acolo unde a fost cazul. De asemenea, au facilitat echipei de vizită întreprinderile, online, cu persoanele custodiate de unitatea penitenciară, în condiții de confidențialitate și cu respectarea măsurilor de siguranță și a măsurilor sanitare.

2. Concluziile MNP după efectuarea vizitei și întreprinderile avute cu persoanele custodiate de unitatea penitenciară

Penitenciarul Găești este profilat pentru executarea pedepselor privative de libertate în regim deschis, având o capacitatea legală de cazare de **388 de locuri**, calculată la 4 mp, conform dispozițiilor Ordinului ministrului Justiției (O.M.J.) nr. 2772/2017 pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate.

La data vizitei, unitatea penitenciară avea în custodie, **423 de persoane private de libertate**, 414 dintre acestea clasificate în regim deschis, 8 în regim semideschis și 1 în regim închis, rezultând un **grad de ocupare/ aglomerare de 126, 64% (supraaglomerare)**. În privința reducerii supraaglomerării, reprezentanții unității penitenciare au menționat că au luat măsuri, respectiv, au transmis Administrație Naționale a Penitenciarelor (A.N.P.), în fiecare zi de vineri, situații cu gradul de ocupare, astfel încât, A.N.P. să decidă cu privire la măsurile de transfer în alte unități de profil. În plus, referitor la acest aspect, s-a evidențiat că *"prerogativa transferului deținuților ține de A.N.P.", unităților penitenciare revenindu-le sarcina emiterii unui aviz"*.

Se cuvine a menționa că MNP a efectuat de-a lungul anilor mai multe vizite la Penitenciarul Găești, ultima în anul 2019. Organizarea sectorului de deținere nu s-a modificat față de ultima vizită, astfel că nu vor fi reiterate constatările, având în vedere că, în raportul întocmit după vizita din 2019, acestea au fost analizate și publicate pe pagina web a instituției Avocatul Poporului¹.

Din verificarea documentelor puse la dispoziția echipei de vizită și din discuțiile purtate cu reprezentanții unității penitenciare au rezultat următoarele:

- din totalul numărului de persoane custodiate, 27 de deținuți aveau vârsta de peste 65 de ani, 2 deținuți aveau cetățenie străină, iar 21 de deținuți erau persoane cu dizabilități;
- unitatea penitenciară nu custodia minori și nu avea în custodie persoane izolate la data vizitei;
- nu existau deținuți nou-prișiți, în perioada de carantină (fază specifică deținuților nou-prișiți și caracterizată prin izolarea de colectivitate pentru o perioadă de 21 de zile), având în vedere profilul unității (deținuți clasificați în regimul deschis, deținuți aflați spre sfârșitul procesului execuțional penal);
- de asemenea, la data vizitei, unitatea vizitată nu avea deținuți care să fie incluși în categoria celor vulnerabili (nu au fost identificate astfel de situații);
- în ceea ce privește sancțiunile cu izolarea unitatea vizitată nu punea în executare astfel de sancțiuni pentru că nu dispuneau de camere specifice;
- în ceea ce privește personalul încadrat, la data vizitei, din cele 275 de posturi prevăzute, **84 de posturi erau vacante.**

¹ Raportul MNP privind vizita efectuată la Penitenciarul Găești în anul 2019, disponibil online la adresa: http://old.avpoporului.ro/rapoarte_mnp/2019/raport_mnp_3_2019.pdf, accesată la 17 septembrie 2021.

- la momentul vizitei, regulamentele de ordine interioară (R.O.I.) erau actualizate și erau distribuite la nivelul camerelor de deținere, aspect confirmat și de persoanele private de libertate în cadrul interviurilor;

Măsuri luate de unitatea vizitată pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei COVID-19

Ținând cont de contextul epidemiologic generat de coronavirus SARS-CoV-2, pentru a diminua riscul de îmbolnăvire atât în rândul deținuților, cât și al personalului angajat, la nivelul Penitenciarului Găești au fost implementate dispozițiile și reglementările privind organizarea activităților specifice în acest context, transmise în mod sistematic de către Administrația Națională a Penitenciarelor (A.N.P.), prin elaborarea unor Instrucțiuni proprii de securitate și sănătate în muncă, precum și pentru prevenirea răspândirii noului Coronavirus SARS-CoV-2; Planuri de măsuri adaptate la specificul acesteia, odată cu instaurarea stării de urgență, prelungirii și încetarea acesteia, și respectiv cu instaurarea stării de alertă în România.

De asemenea, au fost efectuate acțiuni de instruire/informare personal și persoane private de libertate încă de la începutul pandemiei, de anul trecut (martie 2020), întreg personalul a fost de fiecare dată instruit, *sub semnătură*, cu privire la toate modificările aduse prin planurile de măsuri emise de A.N.P. care au fost ulterior adaptate specificului unității prin planuri proprii.

Instruirea personalului a fost făcută și de către fiecare șef de grupă în parte, în mod direct, cu ocazia intrării în serviciu, dar și electronic, prin intermediul adreselor de email ori pe grupurile de Whatsapp.

Persoanele private de libertate au fost informate prin actualizarea permanentă a infochioșcurilor cu planurile de măsuri, avizierele, de asemenea, au fost actualizate cu noile măsuri și, cu ocazia emiterii fiecărui plan, au fost purtate discuții la camerele de deținere, au fost efectuate convorbiri de informare de către specialiștii reintegrare socială, dar și de șefii de secție și agenții supraveghetori.

În ceea ce privește măsuri luate pentru protecția personalului, echipa MNP a reținut următoarele: zilnic, personalul a fost dotat cu câte o mască la 4 ore și câte 2 perechi de mănuși. Agenții supraveghetori aflați în contact direct cu deținuții au fost echipați cu halat și vizieră. Se efectua triajul epidemiologic, prin măsurarea temperaturii corporale. O dată cu apariția primelor cazuri de suspiciune de îmbolnăvire cu COVID – 19, au fost respectate prevederile planurilor de

măsurii, respectiv: persoanele private de libertate suspecte de îmbolnăvire erau cazate într-o cameră pusă sub monitorizare și erau testate. Deținuții infectați erau transferați la penitenciarele-spital pentru acordarea tratamentului de specialitate chiar în ziua detecției infectării. Activitățile la care deținuții monitorizați/carantinați participau, s-au făcut cu asigurarea separării de celelalte grupuri de deținuți.

Colectivele de deținuți au fost împărțite în grupuri, pe camere de deținere și au participat la activități împreună (plimbare, cumpărături, sport etc.), astfel încât, se putea stabili cu ușurință parcursul epidemiologic.

În plus, s-au mai luat ca măsuri: distanțarea fizică - 2 metri între deținuți și cadre, conform prevederilor medicale; efectuarea apelului din dreptul ușii și limitarea acțiunilor de percheziție pe cât posibil; în birouri, s-a luat măsura instalării de plexiglas și dispunerea birourilor la o distanță de cel puțin 2 metri.

În ceea ce privește activitățile desfășurate în unitate, cât și în afara acesteia, activitățile deținuților s-au desfășurat așa cum s-a menționat anterior, pe grupuri de camere, conform unor programe ale activităților. Activitățile cu deținuții în afară s-au mărginit doar la munca de la GAZ-ul aparținând unității penitenciare în cauză și prezentarea deținuților la unitățile sanitare. În rest, procedurile judiciare s-au derulat prin intermediul videoconferințelor.

Aspectele expuse anterior, coroborate și cu discuțiile în cadrul întrevederilor online (Skype), purtate de către echipa de vizită cu personalul unității și cu persoanele private de libertate, au evidențiat că *unitatea vizitată a luat toate măsurile pentru protejarea personalului și a persoanelor private de libertate custodiate.*

ASISTENȚA JURIDICĂ

Din analizarea documentelor puse la dispoziția echipei de vizită de către conducerea unității vizitate, din discuțiile purtate în cadrul întrevederilor, online, atât cu conducerea unității vizitate, cât și cu deținuții, precum și din analizarea răspunsurilor la chestionarele aplicate persoanelor private de libertate intervievate - secțiunea "Asistență juridică" - au reieșit următoarele: **unitatea penitenciară asigură asistența juridică persoanelor private de libertate – spre exemplu, din martie anul trecut (2020) și până la momentul vizitei (iunie 2021) au fost asigurate, la cererea deținuților, 90 de vizite cu avocații, cu dispozitiv de separare, pentru asigurarea exercitării dreptului la asistență juridică; în general, drepturile persoanelor**

private de libertate erau respectate; nu au existat cazuri de rele tratamente aplicate persoanelor private de libertate de către personalul unității penitenciare vizitate.

În cadrul interviurilor, majoritatea persoanelor intervievate au precizat, spre exemplu, că:

- în ceea ce privește asigurarea exercitării dreptului la asistență juridică, majoritatea deținuților intervievați au precizat că, la cerere, au putut lua legătura cu avocatul ori de câte ori au avut nevoie. Au fost și câteva persoane care au menționat că nu au solicitat avocat;

- unele persoane private de libertate au susținut că **la intrarea în penitenciar nu au fost informate despre regulile și procedurile interne; alte persoane private de libertate au menționat că au fost informate de către șeful secției de deținere "din când în când";**

- toți respondenții au declarat că au fost informați despre regulile și procedurile speciale pentru prevenirea și combaterea epidemiei (COVID-19);

- majoritatea respondenților au considerat că au fost luate măsuri de protecție sanitară pentru persoanele private de libertate de către unitatea penitenciară vizitată, indicând în acest sens, spre exemplificare, următoarele: le-au fost distribuite măști de protecție, de unică folosință; s-a impus obligativitatea purtării acestora la ieșirea din camera de deținere până la locul de destinație și retur; igienizarea și dezinfectarea camerelor de deținere (clorul a fost cel mai des material indicat – însă, **câteva persoane erau nemulțumite pentru că, în opinia acestora, au primit clor în cantitate insuficientă - 1 litru clor/ lună**); informare (verbală și scrisă) despre măsurile de prevenire și combatere a pandemiei COVID-19; distanțare fizică pe timpul derulării activităților în penitenciar (2 metri față de personalul penitenciarului, față de alte persoane din afara penitenciarului și față de alți deținuți);

- majoritatea respondenților au răspuns că nu le-au fost încălcate drepturile fundamentale; au fost și câteva situații în care unii respondenții au declarat, generic, că le-au fost încălcate drepturile fundamentale, fără a preciza exact ce drepturi le-au fost încălcate, iar alți respondenți au menționat că **nu au primit hrană conform stării de sănătate și convingerilor religioase;**

- toate persoanele private de libertate intervievate au precizat că nu au fost supuse la rele tratamente (violență fizică, amenințări) de către personalul unității penitenciare și că exista o colaborare bună cu personalul penitenciarului;

- cei mai mulți respondenți au precizat că nu au formulat plângeri, precizând că nu a fost cazul și au declarat că nu au fost sancționați disciplinar;

Referitor la acest ultim aspect, conducerea unității penitenciare a precizat că, în perioada de analizată (martie 2021-mai 2021), au fost înregistrate:

- **475 de plângeri referitoare la exercitarea drepturilor prevăzute de lege** (Legea nr. 245/2013), dintre care: 134 plângeri au fost admise, 17 au fost admise în parte, 308 au fost respinse și 16 plângeri n-au mai fost susținute de către deținuți (judecătorul luând act de retragerea plângerilor);

- **52 de plângeri au avut ca obiect schimbarea regimului de executare a pedepselor**, dintre care: 7 plângeri au fost admise, 2 au fost admise în parte, iar 43 au plângeri au fost respinse;

- cele mai multe persoane private de libertate interviuate **nu știau ce este Mecanismul Național de prevenire a torturii în locurile de detenție (MNP), ce rol și ce atribuții are, deși au fost transmise unității materiale informative cu privire la acest aspect.**

Metode alternative pentru respectarea drepturilor persoanelor custodiate

În perioada martie 2020 – mai 2021 în cadrul Penitenciarului Găești s-au desfășurat activități specifice domeniului reintegrare socială în conformitate cu prevederile planului de măsuri. Dacă în perioada specifică stării de urgență (luna martie 2020), demersurile educative, sociale și psihologice au fost limitate doar la nivelul celor prioritare și anume: convorbire individuală, consiliere și monitorizare a persoanelor private de libertate, ulterior acestei perioade s-au reluat în mod treptat toate activitățile de reintegrare socială (programe și activități semistructurate în funcție de aria de intervenție specifică).

Toate activitățile, fie ele structurate sau semistructurate s-au desfășurat conform reglementărilor legislative în vigoare, cu grupuri restrânse de deținuți, în cadrul secției unde erau cazați aceștia, cu respectarea distanțării sociale impuse și cu purtarea mijloacelor de protecție tip: mască și mănuși. Ședințele s-au desfășurat atât în cadrul spațiilor destinate desfășurării de activități de reintegrare socială cât și la camera de deținere (deținuții primind materialul tematic / ședință), într-un mod alternativ.

În ceea ce privește activitățile sportive, în perioada menționată mai sus, deținuții custodiați în cadrul Penitenciarului Găești au putut participa la astfel de activități pentru menținerea unui tonus fizic și psihic, conform programului întocmit. De asemenea, asistența moral-religioasă a fost asigurată de către preotul unității, deținuții putând participa la slujbe în serii din cadrul aceleiași secții.

ASISTENȚA PSIHOLAGICĂ

Asistența psihologică pentru persoanele private de libertate **era asigurată de către singurul psiholog al unității la momentul vizitei**, care îndeplinea, totodată și atribuții de șef serviciu asistență psihosocială.

Pe parcursul anului 2020, în cadrul sectorului asistență psihosocială și-au desfășurat activitatea alți 2 psihologi, un ofițer și un inspector de specialitate (personal civil cu atribuții de ofițer psiholog). Ofițerul psiholog s-a mutat în cadrul altui sector de activitate în octombrie 2020, respectiv secretariat, iar inspectorul de specialitate și-a încheiat raporturile de serviciu prin pensionare în noiembrie 2020.

La momentul vizitei erau vacante 2 posturi de ofițer psiholog; acestea au fost publicate în cadrul sesiunii de mutări între unități, dar niciun lucrător de penitenciare nu și-a manifestat interesul de a se transfera în cadrul Penitenciarului Găești.

Psihologul desfășura activități de evaluare, consiliere și monitorizare psihologică pe toate secțiile de deținere, în funcție de solicitările care existau în ziua respectivă sau de nevoile identificate la nivelul fiecărei secții de deținere.

Deoarece unitatea nu custodia deținuți nou depuși, evaluările inițiale reprezentau o excepție. Evaluările periodice au fost realizate în vederea analizării în comisia de individualizare: la modificarea situației juridice sau pentru sancțiuni disciplinare, la solicitarea instanței sau la cel puțin 6 luni de la ultima evaluare, conform standardelor impuse de legislația în vigoare, rolul acestora fiind de a identifica riscurile și/ sau nevoile persoanelor private de libertate, precum și identificarea progreselor sau regreselor înregistrate de acestea, în perioada analizată. Evaluările finale au fost realizate în vederea analizării în Comisia pentru liberare condiționată.

Activitatea de evaluare, fie periodică sau finală, se consemna în câmpurile specifice din aplicația informatizată.

Activitățile de intervenție psihologică se realizau conform recomandărilor rezultate din evaluările anterioare și conform ofertei de programe rezultată în baza analizei de nevoi. Deoarece penitenciarul Găești custodia doar deținuți care executau pedeapsa privativă de libertate în regim deschis și din cauza dinamicii foarte ridicate și a faptului că mulți deținuți erau aproape de comisia de liberare condiționată, era nevoie de includerea persoanelor private de libertate în intervenții scurte de asistență psihologică.

Având în vedere situația cu **lipsa de personal de la nivelul Serviciului de Asistență psihosocială**, începând cu luna noiembrie 2020, activitățile psihologice s-au rezumat doar la nivelul celor prioritare (evaluări, convorbiri individuale, consilieri, monitorizări), fiind sistate activitățile psihologice de grup (programe, activități).

În perioada martie 2020 - mai 2021, la nivelul Penitenciarului Găești au fost identificate persoane cu dizabilități (afecțiuni locomotorii și vizuale), care au participat la programe sociale (programul de pregătire pentru liberare) și la o serie de alte activități educaționale și moral-religioase, cu sprijinul deținutului selecționat de către comisia de selectare la activități lucrative, ca însoțitor. De asemenea, aceștia au beneficiat de asistență psihologică individuală.

Referitor la persoanele private de libertate aflate în procedura refuzului de hrană sau cele care au avut incidente auto/heterolitice, acestea erau monitorizate sau încadrate în intervenții de specialitate, după caz.

În anul 2020, în cadrul Penitenciarului Găești s-au desfășurat următoarele programe la nivelul sectorului asistență psihosocială: Program de asistență socială (Program de pregătire pentru liberare); Programul de asistență psihologică generală destinat persoanelor private de libertate „Autocunoaștere și dezvoltare personală, Modulul nr. II”; Program specific de asistență psihologică „Dezvoltarea abilităților pentru o viață independentă, Modulul – diminuarea furiei”.

În anul 2021 a fost parcurs Programul de pregătire pentru liberare. Demersurile întreprinse de către psihologi se consemnau atât în rubricile corespunzătoare din cadrul aplicației informatizate, cât și în Registrul de evidență a actelor profesionale.

Consilierea psihologică, ca și demers individual, a fost realizată în funcție de nevoile identificate la nivelul unității de deținere, la solicitarea șefului de secție, cât și de situațiile ce au impus această activitate (consiliere psihologică pentru persoane cu afecțiuni psihice, consiliere psihologică a consumatorilor de droguri, consiliere psihologică pentru diminuarea riscului de suicid, consiliere psihologică pentru diminuarea agresivității și consiliere psihologică în situație de criză - refuz de hrană, deces în familie, status psihocomportamental neechilibrat etc.). În perioada martie 2020 – mai 2021 a fost înregistrat un număr de 118 ședințe de consiliere psihologică.

Psihologii au avut și convorbiri individuale cu persoanele private de libertate, astfel că, în perioada martie 2020 – mai 2021 a fost susținut un număr de 224 de convorbiri individuale de informare, ce au avut ca subiect: nemulțumirile persoanelor private de libertate vis-a-vis de

amânarea liberării condiționate primite de la instanțele de judecată, participarea la activitățile psihologice, lămuriri privind situația creditelor și posibilitatea acordării unei recompense și diverse probleme administrative ridicate de către persoanele private de libertate. Întrevederile psihologice au avut loc cu promptitudine, fie la solicitarea verbală a persoanelor private de libertate, fie la solicitarea/informarea șefului de secție sau a agentului supraveghetor sau în baza unor cereri scrise formulate de persoanele private de libertate.

Activitățile psihologice individuale se asigurau ținându-se cont de principiul confidențialității convorbirii.

Conform analizei nevoilor de educație, asistență socială și asistență psihologică a persoanelor private de libertate din cadrul Penitenciarului Găești, analiză finalizată la data de 31.12.2020, pe un efectiv mediu de 407 de deținuți custodiați, au fost identificate următoarele nevoi:

- dezvoltarea deprinderii de rezolvare de probleme, adoptarea unui comportament prosocial, necesitatea unui management adecvat al emoțiilor, creșterea capacității decizionale (pondere de 55.5 % la nivelul unității), ca urmare au fost propuse și desfășurate: Program de autocunoaștere și dezvoltare personală; Proiecte de activitate; Consiliere psihologică;
- diminuarea comportamentelor agresive (infrațiuni cu violență, sancțiuni disciplinare pentru comportamente agresive) (pondere de 37.5 % la nivelul unității), ca urmare au fost propuse și desfășurate: Program pentru diminuarea furiei/ Program destinat persoanelor cu conduită agresivă; Consiliere psihologică; Proiecte de activitate; monitorizare;
- probleme de sănătate mintală, au fost propuse: Monitorizare, includerea în Managementul de caz pentru cei cu probleme de sănătate mintală (pentru persoanele decompensate sau cu risc crescut de decompensare), consiliere psihologică, proiecte de activitate;
- reducerea comportamentelor adictive (consum de alcool, drog, jocuri de noroc etc); au fost implementate: proiecte de activitate; consiliere psihologică, monitorizare.

ASISTENȚA MEDICALĂ

În cadrul Penitenciarului Găești, funcționa **serviciul medical**, în baza A.S.F.² nr. 6180/15.06.2016, emisă de D.S.P.³ Dâmbovița, având ca obiectiv activități de asistență medicală generală (cod CAEN 8621) și activități de asistență stomatologică (COD CAEN 8623) cu următoarea structura funcțională: • 1 Cabinet de consultații medicină generală prevăzut cu grup sanitar propriu; • Sala de tratamente; • 1 Cabinet de consultații și tratamente în specialitatea medicină dentară; • 2 cabinete infirmerie; • 1 Punct farmaceutic; • 1 Izolator/ carantină • Sală de așteptare; • Birou registratură medicală prevăzut cu grup sanitar; • Vestiar personal prevăzut cu grup sanitar; • Cameră sterilizare. Pentru restul specialităților medicale se colaborează cu instituțiile medicale din sistem sau din afara sistemului.

Cabinetele erau dotate conform prevederilor Ordinului nr. 153/2003 emis de Ministerul Sănătății și Familiei pentru aprobarea normelor metodologice privind înființarea, organizarea și funcționarea cabinetelor medicale – Anexa 2, dotarea minimă obligatorie pentru cabinete medicale de specialitate.

În privința *aprovizionării cu medicamente sau materiale sanitare*, nu existau sincope.

La data vizitei, în serviciul medical al penitenciarului își desfășurau activitatea un medic stomatolog, un medic de medicină generală, un asistent de farmacie, un asistent de igienă, șapte asistenți medicali generaliști (între care ultimul angajat era debutant), schema de personal fiind completă.

Medicul primar de medicină de familie și medicul stomatolog aveau program de opt ore pe zi, de luni până vineri. Medicul generalist a fost angajat din 15 februarie 2021, anterior lucrând prin contract de colaborare.

Asistenții medicali lucrau la tură 12/24, asigurată cu 5 asistenți medicali, precum și la program de 8 ore (1 asistent farmacie; 1 asistent debutant; 1 asistent medical; 1 asistent de igienă).

Referitor la consultații, medicul de medicină generală înregistrează un număr aproximativ de 60 - 80 de consultații zilnic. În cadrul discuțiilor purtate cu membrii echipei de vizită, medicul șef al penitenciarului a precizat că persoanele private de libertate care doresc să vină la consultații, trebuie să anunțe dimineața personalul de supraveghere despre acest lucru și, totodată, a menționat

² Acronim pentru "Autorizație sanitară de funcționare".

³ Acronim pentru "Direcția de Sănătate Publică".

că deținuții evită să accepte intervențiile stomatologice, aceștia preferând să-și rezolve problemele stomatologice după ce se liberează. Deținuții care aveau nevoie de consultații medicale de specialitate erau prezentați la Spitalul Orășenesc Găești și la Spitalul Județean de Urgență Târgoviște. Din discuțiile purtate cu medicul șef al unității penitenciare a reieșit că, uneori, procedura de internare a deținuților într-un spital civil dura mai mult decât era de așteptat. Transportul deținuților la spital se efectua, de regulă, cu autoturismul penitenciarului. Medicația cronică era distribuită deținuților pentru o perioadă de cel mult zece zile.

Din verificarea aleatorie a unor documente și registre, puse la dispoziția echipei de vizită de către conducerea penitenciarului, a rezultat că, în general, acestea erau corect întocmite, conțineau toate informațiile în rubricile existente, nu existau neconcordanțe între consemnări și declarațiile persoanelor custodiate. Spre exemplu:

- referitor la examenul medical al persoanelor private de libertate, acesta se efectua la primirea în penitenciar, în termenul prevăzut de lege (maxim 72 de ore);
- persoanele private de libertate cu dizabilități locomotorii erau cazate în camere situate la parter, aproape de infirmerie și beneficiau de însoțitor;
- referitor la heteroagresiuni, în perioada analizată, martie 2020 – mai 2021, au fost înregistrate 64 de cazuri. Majoritatea deținuților în cauză au fost sancționați pentru aceste fapte, *cu excepția celor care se aflau în evidență cu boli psihice și aveau prescrisă medicație în acest sens;*
- referitor la Registrul privind evidența persoanelor aflate în refuz de hrană, în perioada de referință, au fost înregistrate 105 cazuri. Pe perioada refuzului de hrană, persoanele private de libertate au fost internate în infirmerie, starea lor de sănătate a fost monitorizată zilnic de personalul medical în ceea ce privește parametrii biologici și funcțiile vitale (tensiune arterială, puls, glicemie), fiind respectate prevederile legale cu privire la asistența medicală acordată pe parcursul refuzului de hrană cuprinse în Ordinul nr. 429/C-125/2012 privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia A.N.P. În registru erau consemnate data intrării /ieșirii în refuz de hrană, menționi că deținuții intrau în mod voluntar în refuz de hrană, că li s-a adus la cunoștință riscul la care se expun, FUVV (fără urme de violență pe corp) și date privind parametrii biologici și funcțiile vitale. În unele cazuri, consemnările erau semnate și parafate doar de medic, **însă echipa de vizită a reținut ca deficiențe că în alte cazuri erau semnate doar de către asistentul medical, iar alte consemnări erau neparafate și nesemnate. De asemenea, nu**

toate persoanele care au fost victime ale agresiunii altor persoane erau informate cu privire la posibilitatea efectuării unei expertize medico-legale. Membrii echipei de vizită consideră necesară nu numai completarea tuturor rubricilor din registrele medicale, ci și semnarea și parafarea tuturor indicațiilor medicale sau în toate cazurile când aceasta se impune, precum și informarea persoanelor private de libertate, victime ale agresiunii altor persoane pe durata detenției, cu privire la dreptul de a beneficia de o expertiză medico-legală, conform art. 162 alin. (2) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal din 10.03.2016.

La momentul vizitei, nicio persoană privată de libertate nu se afla în forma de protest a refuzului de hrană.

- din examinarea aleatorie a fișelor de administrare a metadonei a reieșit că, unii deținuți primeau zilnic 16 comprimate a câte 2,5 mg Sintalgon – produs farmaceutic care conține substanță activă metadona. Pentru fiecare zi în care s-a eliberat medicamentul exista semnătura persoanelor private de libertate și semnătura persoanei care administra tratamentul (asistentul medical).

- din verificarea aleatorie a fișelor medicale ale unor persoane private de libertate, **echipa de vizită a reținut ca deficiență, că în câteva situații, pentru procedurile medicale enumerate nu erau bifate/încercuite opțiunea pacientului-deținut, respectiv dacă ”consimte sau nu consimte efectuarea acestora”, deși ”formularul de consimțământ informat”, cuprins în fișele medicale, era semnat de pacientul-deținut.**

Alte aspecte rezultate din întrevederile/discuțiile purtate cu persoanele custodiate

Din discuțiile echipei de vizită cu persoanele private de libertate referitor au reieșit următoarele:

- **nu se asigurau servicii de medicină dentară preventivă persoanelor private de libertate, ci doar asistența medicală dentară, la solicitarea acestora;**

- **unele persoane private de libertate cu boli cronice (spre exemplu, diabet zaharat) nu beneficiau de regim alimentar dietetic;**

- **alte persoane private de libertate nu beneficiau de regim alimentar conform convingerilor religioase (spre exemplu, musulmană);**

- **unele persoane private de libertate nu beneficiau de un spațiu adecvat pentru desfășurarea activităților conform convingerilor religioase (spre exemplu, musulmană).**

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/199 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,

Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

conducerii Penitenciarului Găești

să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Urgentarea demersurilor în vederea ocupării celor 84 de posturi vacante;
2. Efectuarea cu celeritate a tuturor demersurilor în vederea ocupării celor 2 posturi vacante de ofițer psiholog, având în vedere că la data vizitei era încadrat un singur psiholog;
3. Informarea, la intrarea în penitenciar, a tuturor persoanelor private de libertate despre regulile și procedurile interne;
4. Semnarea și parafarea tuturor indicațiilor medicale consemnate în *Registrul privind evidența persoanelor aflate în refuz de hrană*.
5. Informarea tuturor persoanelor private de libertate, victime ale agresiunii altor persoane pe durata detenției, cu privire la dreptul de a beneficia de o expertiză medico-legală, conform art. 162 alin. (2) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal din 10.03.2016.
6. Conștientizarea persoanelor private de libertate cu privire la drepturile și obligațiile pe care le au, precum și confirmarea că acestea le-au înțeles. Spre exemplu, în cazul pentru procedurilor medicale enumerate în ”formularul de consimțământ informat”, cuprins în fișa medicală, deținutul-pacient trebuie, după ce a înțeles, să bifeze/încercuiască opțiunea care o dorește, respectiv ”*consimte sau nu consimte efectuarea acestora*”, nefiind suficient doar semnarea formularului;
7. Asigurarea serviciilor de medicină dentară *preventivă* persoanelor private de libertate custodiate;
8. Asigurarea regimului alimentar conform stării de sănătate, (spre exemplu, un regim dietetic pentru persoanele private de libertate care au diferite afecțiuni, cum ar fi diabet zaharat);

9. Asigurarea regimului alimentar conform convingerilor religioase pentru toate persoanele private de libertate (spre ex., în cazul musulmanilor);

10. Asigurarea unui spațiu adecvat pentru desfășurarea activităților conform convingerilor religioase (spre exemplu, musulmană) pentru toate persoanele private de libertate;

11. Diseminarea personalului din subordine și persoanelor aflate în custodia Penitenciarului de Găești informații referitoare la rolul și atribuțiile Mecanismului Național de Prevenire a Torturii (MNP), precum și la posibilitatea persoanelor private de libertate custodiate de a ne informa cu privire la eventuale situații de încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale.

București, 17 septembrie 2021

